

OBSAH

Předmluva	15
Prolog: Ježíš v Nazaretě	17
I. Úvod	21
1. CHRISTOLOGIE: ZRAZUJE JEŽÍŠE, NEBO HO POZNÁVÁ?	23
1.1_ Počátky christologie	24
1.2_ Velikonoční zpráva	26
1.3_ Zbožné pochybnosti	29
1.4_ Inteligentní výhrady	30
1.5_ Osvícená víra	32
2. ORIENTACE NA JEŽÍŠE	35
II. Ježíš ve spisech Nového zákona	41
1. EVANGELIA	43
1.1_ Marek: Boží Syn ve službě Božímu království	44
1.1.1_ <i>Evangelium Ježíše Krista</i>	44
1.1.2_ <i>Lidské meze – bezmezná víra</i>	46
1.1.3_ <i>Ukřižovaný Boží Syn</i>	49
1.1.4_ <i>Nelidské utrpení – božská spása</i>	50
1.2_ Matouš: Ježíš – Bůh s námi	51
1.2.1_ <i>Immanuel</i>	51
1.2.2_ <i>Syn Panny Marie</i>	53
1.2.3_ <i>Cesta lásky</i>	54
1.2.4_ <i>Pokoušení</i>	56

Thomas Söding, Der Gottessohn aus Nazareth.
Das Menschsein Jesu im Neuen Testament

© 20082 Verlag Herder GmbH, Freiburg im Breisgau
Translation © Helena Medková, 2020

ISBN 978-80-7601-278-3

1.3_ Lukáš: přítel chudých	57
1.3.1_ <i>Ježíšův příběh</i>	58
1.3.2_ <i>Vánoční evangelium</i>	59
1.3.3_ <i>Důstojnost chudých</i>	61
1.3.4_ <i>Drama pašijí</i>	62
1.4_ Jan: Vtělený Bůh	64
1.4.1_ <i>Ježíšova lidskost</i>	64
1.4.2_ <i>Ecce homo</i>	65
1.4.3_ <i>Vidět Ježíše</i>	67
1.4.4_ <i>Můj Pán a můj Bůh</i>	69
1.5_ Shrnutí: Ježíš Kristus – Kristus Ježíš	70
2. SKUTKY APOŠTOLŮ	72
2.1_ Boží ruka a Ježíšovo jméno (Sk 4,23–31)	73
2.2_ Štěpánova modlitba: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“ (Sk 7,59)	75
2.3_ Pavlovo obrácení	77
2.3.1_ „Kdo jsi, Pane?“ – „Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ.“ (Sk 9,5)	77
2.3.2_ „Pán chce, abys opět viděl“ (Sk 9,17)	79
3. LISTY	81
3.1_ Pavel: Ukřižovaný, jenž byl vzkříšen	81
3.1.1_ „Znát Krista podle těla“ – <i>problém s veršem 2K 5,16</i>	82
3.1.2_ <i>Ukřižovaný (1K 2,2)</i>	84
3.1.3_ <i>Rodilý Žid (Ř 9,3nn; 15,8)</i>	85
3.1.4_ <i>Mariin syn (Ga 4,4)</i>	88
3.1.5_ <i>Druhý Adam (1K 15,29nn.45–49; Ř 5,12–21)</i>	90
Poslední Adam jako první ze vzkříšených (1K 15,20nn)	90
Druhý Adam jako životodárné pneuma (1K 15,45–49)	92
Adamova neposlušnost a Ježíšova poslušnost	96
3.1.6_ <i>Obraz Boží (2K 4,4; srov. Ko 1,15)</i>	97
3.1.7_ <i>Prorok a učitel (1Te 4,15; 1K 7)</i>	100
Rozvod manželství	100
Zmrtvýchvstání	101
Osud proroka	102

3.1.8_ <i>Pán apoštolů (1K 9)</i>	104
3.1.9_ <i>Hostitel u stolu (1K 11,23–25)</i>	106
Tradice	107
Kristovo tělo a krev	108
Památka	109
3.1.10_ <i>Shrnutí</i>	111
3.2_ Pavlova škola: Spasitel	112
3.2.1_ <i>List Koloským: Dlužní úpis na kříži (Ko 2,13n)</i>	113
3.2.2_ <i>List Efezským: Posel pokoje (Ef 2,11–22)</i>	115
3.2.3_ <i>Pastorační listy: Zjevení Ježíše Krista (1Tm 1,15; 6,13; 2Tm 1,10; 2,13)</i>	117
Záchrana hříšníků (1Tm 1,15)	118
Mučednictví (1Tm 6,13)	118
Světlo evangelia (2Tm 1,10)	120
Věrnost	121
3.2.4_ <i>Shrnutí</i>	123
3.3_ List Židům: Lidský velekněz	124
3.3.1_ <i>Ponížený a vyvýšený člověk (Žd 2,6.11.17n; 4,14n)</i>	125
Vtělení (Žd 2,6)	126
Kristovo pokušení (Žd 2,18; 4,15)	127
Bratr Ježíš (Žd 2,11)	129
3.3.2_ <i>Velekněz</i>	129
3.3.3_ <i>Tělo Kristovo</i>	131
3.3.4_ <i>„Vůdce a dovršitel víry“ (Žd 12,2)</i>	133
3.3.5_ <i>Shrnutí</i>	134
3.4_ První list Petřův: Boží služebník (1P 2,21–25)	135
3.4.1_ <i>Útěcha pro otrocky</i>	136
3.4.2_ <i>Stručná verze pašijového příběhu</i>	138
3.4.3_ <i>Hojící se rány</i>	139
3.5_ Druhý list Petřův: Proměněné tělo (2P 1,6nn)	141
3.5.1_ <i>Proměnění</i>	141
3.5.2_ <i>Eschatologie</i>	143
3.6_ První list Janův: Vtělený Mesiáš (1J 4,2)	144
3.6.1_ <i>Spor o Ježíšovo lidství</i>	144
3.6.2_ <i>Voda a krev (1J 5,6)</i>	146

4.	ZJEVENÍ JANOVO	148
4.1_	Apokalyptické vize	148
4.1.1_	Věrný svědek (Zj 1,5)	149
4.1.2_	Pravice Syna člověka (Zj 1,9–20)	151
4.1.3_	Beránek jako pastýř (Zj 7,17)	153
4.1.4_	Dítě a jeho matka (Zj 12)	155
	Matka	157
	Dítě	157
	Mýtus a Logos	159
4.1.5_	Boží Slovo (Zj 19,11–21)	160
4.1.6_	Hvězda jitřní (Zj 22,16)	163
4.2_	Apokalyptické listy	165
4.2.1_	Efez: Hvězdy, svícny, rajský strom (Zj 2,1–7)	166
4.2.2_	Smyrna: Zmrtvýchvstání a věnec života (Zj 2,8–11)	170
4.2.3_	Pergamon: Meč, mana, bílý kamének (Zj 2,12–17)	172
4.2.4_	Thyatiry: Planoucí oheň, zářivý kov, železná berla (Zj 2,18–29)	174
4.2.5_	Sardy: Duchové, hvězdy, zloděj, kniha života (Zj 3,1–6)	175
4.2.6_	Filadelfia: Davidův klíč, chrámový sloup (Zj 3,7–13)	177
4.2.7_	Laodicea: Amen – zlato, bílý šat a mast – trůn (Zj 3,14–22)	179
4.3_	Apokalyptické hymny	182
4.3.1_	Lev a beránek (Zj 5,5–10)	182
4.3.2_	Svržení ďábla (Zj 12,10)	185
4.3.3_	Beránkova svatba (Zj 19,6nn)	187
4.4_	„Přijď, Pane Ježíši“ (Zj 22,20)	188
III.	Ježíš ve vyznáních víry Nového zákona	193
1.	JEŽÍŠ POHLEDEM VELIKONOČNÍCH EVANGELIÍ	195
1.1_	Marek: Radostná zpráva v prázdném hrobě (Mk 16,1–8)	196
1.2_	Matouš: Vyslání do celého světa (Mt 28,16–20)	199
1.3_	Lukáš: Církev se připravuje na cestu (L 24; Sk 1)	201

1.3.1_	Cesta do Emauz: Společenství na cestě i u stolu (L 24,13–35)	202
1.3.2_	První zjevení v Jeruzalémě: Identifikace (L 24,36–53)	204
1.3.3_	Čtyřicet dní do nanebevstoupení: Boží království (Sk 1,1–8)	207
1.4_	Jan: Společenství se zmrtvýchvstalým (J 20–21)	208
1.4.1_	Marie Magdalská: „Rabbuni“ (J 20,1n.11–18)	209
	Zahradník	210
	Magdalenina vteřina	210
	„Noli me tangere“	212
	Apoštolka apoštolů	213
1.4.2_	Petr a milovaný učedník: Rubáš (J 20,2–10)	214
1.4.3_	Učedníci: Dar Duchu (J 20,19–23)	215
1.4.4_	Tomáš: Kristovy rány (J 20,24–29)	219
1.4.5_	Sedm rybářů: Bohatý úlovek (J 21,1–14)	221
	Poslání	222
	Chléb a ryby	223
	Poznali Ježíše	225
1.4.6_	Petr: Lásky k Ježíši (J 21,15–23)	226
	Petrova vina	226
	Miluješ mne?	227
	Pastýř	228
1.5_	Ježíšova naděje ve zmrtvýchvstání	229
1.5.1_	Ježíšova teologie zmrtvýchvstání (Mk 12,18–27)	230
1.5.2_	Vyvýšení Mesiáše (Mk 12,35–37a)	232
1.5.3_	Plod vinné révy (Mk 14,25)	233
1.6_	Shrnutí	234
2.	JEŽÍŠ V PROMLUVÁCH SKUTKŮ APOŠTOLŮ	237
2.1_	Petrovo letniční kázání: Duch Nazaretského (Sk 2,22–36)	238
2.1.1_	Mluvit v síle Duchu	238
2.1.2_	Zmrtvýchvstání davidovského Mesiáše	240
2.2_	Petrovo kázání v chrámě: Boží služebník Ježíš (Sk 3,12–26)	241
2.2.1_	Jméno Ježíš	242

2.2.2__ <i>Poslání služebníka</i>	243
2.3_ <i>Petrovo kázání při křtu v Kornéliově domě: Pomazaný (Sk 10,36–40)</i>	245
2.4_ <i>Pavlovo kázání v synagoze v Antiochii: Zachránce Davidova rodu (Sk 13,23nn)</i>	250
2.4.1__ <i>Ježíš v Izraeli</i>	251
2.4.2__ <i>Ježíš a Jan Křtitel</i>	252
2.4.3__ <i>Mrtev a pohřben – ale vzkříšen</i>	253
2.5_ <i>Pavlova řeč na rozloučenou v Milétu: „Blaze tomu, kdo dává, ne tomu, kdo bere.“ (Sk 20,35)</i>	254
2.6_ <i>Shrnutí: Ježíš pro církvev – církvev pro Ježíše</i>	256
3. JEŽÍŠ A JEHO VÝSOSTNÉ TITULY	258
3.1_ Kristus	259
3.1.1__ <i>„Ty jsi Kristus“ – Petrovo vyznání (Mk 8,27–34)</i>	260
<i>Výmluvné mlčení</i>	262
3.1.2__ <i>„Život, to je pro mne Kristus“ (Fp 1,21)</i>	263
3.1.3__ <i>„Zazáří ti Kristus“ (Ef 5,14)</i>	265
3.1.4__ <i>Kristova trpělivost (2Te 3,5)</i>	266
3.2_ Davidův syn	269
3.2.1__ <i>„Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ – Bartimaiova prosba (Mk 10,46–52)</i>	269
3.2.2__ <i>„Tělem z rodu Davidova – nadán mocí Božího Syna“ (Ř 1,3n)</i>	272
3.2.3__ <i>Vzkříšený syn Davidův (2Tm 2,8)</i>	274
3.3_ Kyrios	275
3.3.1__ <i>„Pane, nejsem hoden“ (Mt 8,8 par. L 7,6)</i>	276
3.3.2__ <i>„Ježíš je Pán“ (1K 12,3)</i>	277
3.3.3__ <i>„Pán je Ježíš“ – „Bůh ho vzkřísil z mrtvých“ (Ř 10,9)</i>	278
3.4_ Syn Boží	280
3.4.1__ <i>Věřím, „že ty jsi Mesiáš, Syn Boží“ (J 11,27) – Martino vyznání</i>	281
3.4.2__ <i>Čekání na Syna (1Te 1,9n)</i>	283
3.4.3__ <i>Boží „ano“ (2K 1,19n)</i>	285

4. JEŽÍŠ V ZRCADLE RANÝCH VYZNÁNÍ VÍRY	286
Hymny o Kristu – písně o Ježíši	287
Christologické tradice	288
4.1_ <i>Zemřel a byl pohřben – byl vzkříšen a zjevil se (1K 15,3–5)</i>	289
4.1.1__ <i>Umučen a pohřben</i>	289
4.1.2__ <i>Vzkříšení a zjevení</i>	292
4.2_ <i>Odevzdání</i>	293
4.2.1__ <i>Ježíš jako Boží dar (Ř 8,32)</i>	294
4.2.2__ <i>Vydal sám sebe (Ga 1,4)</i>	296
4.2.3__ <i>Láska ukřižovaného (Ga 2,20)</i>	298
4.3_ <i>Za nás</i>	299
4.3.1__ <i>Zemřel pro nás (Ř 5,6nn; srov. 1K 8,11)</i>	300
4.3.2__ <i>Jeden za všechny (2K 5,14n)</i>	302
4.3.3__ <i>Pro naše přestoupení (Ř 4,25)</i>	304
4.3.4__ <i>Kvůli nám ztotožněn s hříchem (2K 5,21)</i>	305
4.3.5__ <i>Za nás vzkříšen (Ř 8,34)</i>	307
4.4_ <i>Smíření</i>	308
4.4.1__ <i>Služebník smíření (2K 5,18)</i>	309
4.4.2__ <i>Smíření Božích nepřátel (Ř 5,9n)</i>	311
4.4.3__ <i>Smíření všeho, co jest (Ko 1,20)</i>	313
4.5_ <i>Smírná oběť</i>	317
4.5.1__ <i>Místo milosti (Ř 3,25)</i>	318
Ježíšova krev	320
Oběť kněze	321
4.5.2__ <i>Čistá láska (1J 2,2; 4,9n)</i>	322
4.5.3__ <i>Beránek bez vady (1P 1,18n)</i>	324
4.6_ <i>Ponížení a vyvýšení</i>	326
4.6.1__ <i>Bohatý a chudý (2K 8,9)</i>	326
Milost	328
Ježíšovo bohatství	328
Ježíšova chudoba	330
Zchudnout a zbohatnout	330
4.6.2__ <i>Poslušný až k smrti – vyvýšen nade vše (Fp 2,6–11)</i>	332
Podoba služebníka	333
Sestup	334

Poslušnost	335
Vyvýšení	336
4.6.3__ „Byl usmrcen v těle, ale obživen Duchem.“ (1P 3,18)	337
4.7_ Je jeden Bůh – je jeden Pán	338
4.7.1__ <i>Jediný Bůh – jediný Pán (1K 8,6)</i>	339
4.7.2__ <i>Jeden Bůh – jeden prostředník (1Tm 2,5n)</i>	341
4.8._ Vtělení	342
4.8.1__ <i>Byl zjeven v těle (1Tm 3,16)</i>	342
4.8.2__ <i>Vtělení (J 1,14)</i>	344
Boží Slovo	345
Ježíšova sláva	347
Plnost milosti	348
IV. Tematické rozšíření	353
1. LIDSKÁ CHRISTOLOGIE	355
1.1_ Ježíšovo vtělení	355
1.2_ Ježíšův život	357
1.3_ Ježíšova smrt	359
1.4_ Ježíšovo zmrtvýchvstání	362
1.5_ Ježíšův nový příchod	364
2. CHRISTOLOGICKÉ LIDSTVÍ	366
2.1_ Boží obraz	366
2.2_ Tělesnost	368
2.3_ Smrtelnost	370
2.4_ Věčnost	372
Epilog: Boží Syn z Nazareta	373
Poznámky	377
Rejstřík biblických odkazů	396

PŘEDMLUVA

Křesťané vyznávají nejen, že Ježíš je pravý Bůh; vyznávají zároveň, že Ježíš je pravý člověk. Jedno nelze používat jako argument proti druhému. Obojí patří nerozlučně dohromady. Církevní otcové došli k poznání, že Ježíš nám zjevil nejen, kdo je pravý Bůh, nýbrž i kdo je pravý člověk.

Toto základní křesťanské vyznání vždy budilo pochybnosti. V dnešní době musí odrážet podezření, že celé to christologické úsilí, které církev vynakládala a vynakládá k větší slávě Božího Syna, je vlastně obrovský podvod, jehož obětí se stává Ježíš, člověk z Nazareta. Co tím ale získáme, budeme-li uctívat pouze člověka jménem Ježíš? Jaký obraz Boha a jaký obraz člověka je pak směrodatný? Může ten, kdo popírá, že Ježíš je Boží Syn, akceptovat představu, že Bůh se lidem přibližuje až na dotek a je v tomto člověku Ježíši skutečně přítomný? Lze mít o člověku vyšší mínění, než když při pohledu na Ježíše věříme, že Bůh se stal člověkem?

Vyznávání pravého *lidství* Božího Syna je zkušebním kamenem, hnací silou a jádrem křesťanské víry stejně jako vyznávání pravého *božství* člověka Ježíše z Nazareta. Teologický spor o problém Boha, zejména když do věci vstoupí christologie, je ovšem také teologickým sporem o obraz člověka. Nietzsche, který prohlásil, že Bůh je mrtev, tím zároveň pohřbil člověka. Jedním z argumentů pro rozhodnutí křesťanů vyznávat jednoho Boha a jednoho Pána Ježíše Krista je obhajoba lidství, vycházející z christologické víry v Boha.

Věrohodnost této obhajoby se opírá o Nový Zákon. Spojení Ježíšova pravého božství s jeho pravým lidstvím tam sice není dogmaticky přesně formulováno, zato jsou tam živá svědectví prvotní víry, evangelijní příběhy o Ježíši, nejstarší bohoslužebné písně a vyznání. Ale je-li Ježíš nazýván Boží Syn, Kyrios, Spasitel a zachránce světa, mluví-li se o jeho preexistenci, vzkříšení, nanebevstoupení a novém příchodu,